

Zbirka odločb sodne prakse

Zadeva T-747/17

**Union des ports de France – UPF
proti
Evropski komisiji**

Sodba Splošnega sodišča (šesti senat) z dne 30. aprila 2019

„Državne pomoči – Shema oprostitve davka od dohodkov pravnih oseb, ki jo je Francija izvedla v korist svojih pristanišč – Sklep o razglasitvi sheme pomoči za nezdružljivo z notranjim trgov – Obstoječe pomoči – Pojem gospodarske dejavnosti – Obveznost obrazložitve – Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino med državami članicami – Načelo dobrega upravljanja“

1. *Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo – Sklep Komisije o ugotovitvi nezdružljivosti sheme pomoči z notranjim trgov in o odreditvi njene odprave – Tožba poklicnega združenja za varstvo in zastopanje njegovih članov – Dopustnost – Pogoji – Tožbe, ki jih člani vložijo vzporedno – Nedopustnost tožbe združenja
(Člen 263, četrti odstavek, PDEU)*

(Glej točke od 20 do 26.)

2. *Ničnostna tožba – Fizične ali pravne osebe – Akti, ki se nanje neposredno in posamično nanašajo – Sklep Komisije o ugotovitvi nezdružljivosti sheme pomoči z notranjim trgov in o odreditvi njene odprave – Tožba poklicnega združenja za varstvo in zastopanje včlanjenih podjetij, ki so prepoznavna ob sprejetju sklepa in so del omejenega kroga gospodarskih subjektov – Dopustnost
(Člen 263, četrti odstavek, PDEU)*

(Glej točke 27 in od 33 do 43.)

3. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Pojem – Shema oprostitve davka od dohodkov iz gospodarskih dejavnosti subjektov, ki so dejavni v pristaniškem sektorju – Vključitev
(Člen 107(1) PDEU)*

(Glej točke od 48 do 57.)

4. *Konkurenca – Pravila Unije – Naslovniki – Podjetja – Pojem – Subjekti, ki so dejavni v pristaniškem sektorju in so nosilci prerogativ javne oblasti – Opravljanje gospodarskih dejavnosti, ki jih ni mogoče ločiti od izvajanja prerogativ javne oblasti – Vključitev (Člen 107(1) PDEU)*

(Glej točke od 61 do 70 in od 80 do 87.)

5. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Preiskava Komisije – Sklep o začetku formalnega postopka preiskave iz člena 108(2) PDEU – Sprememba stališča Komisije na koncu postopka – Neskladje med sklepom o začetku preiskave in končnim sklepom – Dopustnost – Pogoji – Neobstoj spremembe dejstev ali pravne opredelitve dejstev v sklepu o začetku preiskave (Člen 108(2) PDEU)*

(Glej točke od 75 do 79.)

6. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Obstoječe pomoči in nove pomoči – Preiskava Komisije – Faza predhodne preučitve in kontradiktorna faza – Obstoječa shema pomoči – Zavrnitev s strani države članice primernih ukrepov, ki jih Komisija predlaga v fazi predhodne preučitve – Sklep Komisije o začetku formalnega postopka preiskave – Obrnitev dokaznega bremena glede združljivosti sheme z notranjim trgovom – Neobstoj (Člen 108 PDEU; Uredba Sveta 2015/1589, členi 21, 22 in 23)*

(Glej točke od 122 do 128.)

7. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Prepoved – Odstopanja – Pomoči, za katere lahko velja odstopanje iz člena 107(3)(c) PDEU – Pomoči za potrebe usklajevanja prometa v smislu člena 93 PDEU – Pomoč za tekoče poslovanje – Izključitev – Izjeme (Člena 93 in 107(3) PDEU; obvestilo Komisije 2004/C 13/03)*

(Glej točke od 131 do 137.)

8. *Pomoči, ki jih dodelijo države – Preiskava Komisije – Obstoječa shema pomoči – Diskrecijska pravica Komisije – Načelo dobrega upravljanja – Obveznosti skrbnega ravnanja in nepristranskosti – Obseg – Obveznost uvedbe postopkov v zvezi z državnimi pomočmi zoper podobne sheme, ki veljajo v drugih državah članicah – Neobstoj (Člen 108(2) PDEU; Listina Evropske unije o temeljnih pravicah, člen 41)*

(Glej točke od 157 do 165.)

Povzetek

Splošno sodišče je v sodbi UPF/Komisija (T-747/17), ki jo je razglasilo 30. aprila 2019, kot neutemeljeno zavrnilo ničnostno tožbo, ki jo je Union des ports de France (UPF) vložilo zoper Sklep Evropske komisije z dne 27. julija 2017¹, s katerim je bila na podlagi določb Pogodbe

¹ Sklep Komisije (EU) 2017/2116 z dne 27. julija 2017 o shemi pomoči SA.38398 (2016/C, ex 2015/E), ki jo je odobrila Francija – Obdavčitev pristanišč v Franciji (UL 2017, L 332, str. 24; v nadaljevanju: izpodbijani sklep).

o obstoječih državnih pomočeh² za nezdružljivo z notranjim trgov razglašena shema oprostitve davka od dohodkov pravnih oseb, ki jo je Francija izvedla v korist svojih pristanišč, in s katerim je bila zahtevana njena odprava v prihodnje.

Izpodbijani sklep je bil izdan na podlagi poizvedbe, izvedene leta 2013 v vseh državah članicah, da bi se pridobil pregled nad delovanjem in obdavčenjem njihovih pristanišč. V njem je bilo ugotovljeno, da ukrep, ki se nanaša na oprostitev davka od dohodkov pravnih oseb subjektov, ki so dejavni v pristaniškem sektorju, pomeni obstoječo shemo državne pomoči, ki ni združljiva z notranjim trgov. Zato je bilo z izpodbijanim sklepom odrejeno, da se ta ukrep odpravi in da se prihodki od gospodarskih dejavnosti njenih upravičencev obdavči z davkom od dohodkov pravnih oseb od začetka davčnega leta, ki sledi datumu sprejetja tega sklepa.

Splošno sodišče je najprej presodilo, da čeprav izpodbijani sklep ne more imeti pravnih učinkov v odnosu do upravičencev sheme pomoči brez sprejetja izvedbenih ukrepov francoskih organov, ima UPF kot poklicno združenje za varstvo in zastopanje svojih članov podjetij procesno upravičenje zoper izpodbijani sklep, če navedeni člani niso sami vložili tožbe. V zvezi s tem je ugotovilo, da so vsi člani UPF francoska pomorska pristanišča ali velika francoska pomorska pristanišča ali trgovinske in gospodarske zbornice, ki so upravljavci takih pristanišč, ki so bili zakonito upravičeni do ugodnosti sheme oprostitve. Ker so navedeni člani tudi pravne osebe javnega prava, ustanovljene z odlokom, ki ni bil oblikovan na zasebno pobudo, so del zaprtega kroga gospodarskih subjektov, ki jih je bilo v trenutku sprejetja izpodbijanega sklepa mogoče prepoznati in ki so se lahko sklicevali na status dejanskih upravičencev obstoječe sheme pomoči.

Splošno sodišče je vendarle presodilo, da v izpodbijanem sklepu ni bilo napačno uporabljeno pravo, in je zavrnilo vse očitke UPF, med drugim tiste v zvezi z napakami, ki naj bi jih storila Komisija pri presoji gospodarske narave dejavnosti francoskih pristanišč in njihove opredelitve kot podjetja. Tako je ugotovilo, da iz izpodbijanega sklepa jasno izhaja, da se nanaša le na prihodke iz gospodarskih dejavnosti upravičencev oprostitve in da se ti upravičenci le glede teh dejavnosti štejejo za podjetja. Prav tako je menilo, da je utemeljena presoja, v skladu s katero so dejavnosti, ki jih opravljajo francoska pristanišča, ki niso tiste, ki jih opravljajo pri izvajanju nalog javnih organov, kot so nadzor in varnost pomorskega prometa ali nadzor onesnaževanja, gospodarske narave. Okoliščina, da ima subjekt za izvajanje dela svojih dejavnosti prerogative javne oblasti, sama po sebi namreč ni ovira za to, da se ga opredeli kot podjetje za preostanek njegovih gospodarskih dejavnosti. Poleg tega je treba subjekt, če njegove gospodarske dejavnosti ni mogoče ločiti od izvajanja njegovih prerogativ javne oblasti, šteti za podjetje za ta del njegovih dejavnosti.

Splošno sodišče je tudi presodilo, da Komisija ni storila nobene napake pri presoji pogojev glede izkrivljanja konkurence in vpliva na trgovino. Zlasti je ugotovilo, da ob predpostavki, da bi preučitev individualnega položaja nekaterih otoških in čezmorskih pristanišč lahko pokazala, da ti pogoji niso izpolnjeni, mora to preučitev v primeru sheme pomoči opraviti država članica v fazi vračila pomoči ali pozneje, ob spoštovanju načela lojalnega sodelovanja med navedeno državo članico in Komisijo.

Splošno sodišče je še menilo, da Komisija ni storila napake pri vodenju postopka nadzora obstoječih pomoči s tem, da je francoskim organom naložila, da morajo dokazati združljivost ukrepa davčne oprostitve z notranjim trgov. V zvezi s tem je navedlo, da ni nobenega razloga, da bi se v fazi formalnega postopka preiskave razlikovalo med postopkom, ki se uporablja za nove

² Člen 107(1) PDEU.

pomoči, in postopkom, ki se uporablja za obstoječe pomoči, niti da bi se sklepalo, da naj bi se dokazno breme v zvezi s preučitvijo združljivosti obstoječe sheme pomoči z notranjim trgov obrnilo.

Nazadnje je Splošno sodišče presodilo, da Komisija ni kršila načela dobrega upravljanja s tem, da je začela postopke le zoper tri države članice, pri čemer je ostala nedejavna do držav članic, ki so bile zajete v njeno poizvedbo iz leta 2013 in ki so priznale, da v njihovih pristaniščih veljajo davčne ureditve, ki odstopajo od pravil splošnega prava. Zlasti je ugotovilo, da obveznost nepristranskosti Komisiji ne more nalagati, da hkrati opravlja preiskave in sprejema zavezujoče odločitve v okviru postopkov o državnih pomočeh. Poleg tega morebitne kršitve obveznosti države članice, ki jo ima ta v skladu s Pogodbo, ni mogoče opravičiti z okoliščino, da so tudi druge države članice kršile to obveznost.